ANUL XXV.—No. 56.—Marți 27 Februarie 1907.

5 Bani în România.—10 Bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
4.65 3 luni 10 lei
9.15 6 luni 20 „
18. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserții și reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11 Strada Brezoianu 11, București —

Mohamed Ali Mirza, noul șah al Persiei, în ornat de încoronare.—(Vezi explicația)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Luni, 26 Februarie. — Păr. Porfirie Episcopul

Catolic

Luni, 11 Martie.—Eulogiu și Heracliu

Soarele răsare 6.38: apune 6.14

București, 26 Februarie.

Invățământul meseriilor

Pentru starea lucrurilor de la noi avem puține școale de meserii și cele pe cari le avem produc mai mult meseriași-funcționari, precum șefi de atelier, directori și sub-directori de școli, etc.

Asupra acestei însemnate chestiuni, un cititor al nostru, vechiu maestru lemnar, având multă experiență în ce privește învățământul meseriilor, ni trimete un studiu amănunțit. Dispunând de puțin spațiu, ne vom mulțămi să rezumăm aci ideile generale, atrăgând atențiunea celor în drept.

Cititorul nostru e de părere că ar trebui să se creeze o Casă centrală a școalelor de meserii, cu un biuroŭ tehnic menit a controla, a îngriji, a proecta, a conduce și a supraveghia lucrările din atelierele școalelor de meserii.

Biuroul acesta tehnic să execute toate planurile cu devizurile lor, pe cari să le împartă la fiecare școală spre a servi la învățământul lucrului din ateliere.

Pentru îndeplinirea sarcinei sale, biuroul tehnic va fi compus din: director, un arhitect-șef, un desenator de ferărie industrială, unul de tâmplărie de binale și dulgherie, unul de tâmplărie de mobile și scăunărie, unul de cărutărie și caretărie—cu un număr oare-care de desenatori-ajutori.

Direcțiunea biuroului tehnic să aibă dreptul de a întreprinde orice fel de lucrări, fie ale Statului fie particulare, pe care le va crede folositoare progresului școalelor.

Atelierele școalelor de meserii să fie conduse de un șef saŭ maestru având sub autoritatea sa câți-va lucrători angajați cari să-l ajute la învățământul lucrului elevilor.

In școalele de meserii, învățământul să se facă în mod manual, fără mașinele-unelte.

Timpul învățământului să fie de patru ani, la rând, fără încetare.

Elevii să fie ocupați 10 ore pe zi și anume: 8 ore în ateliere și 2 ore la studiul următoarelor materii: cunoașterea materialelor, dimensiunile, costul și păstrarea lor, cunoașterea uneltelor, manipularea, ascuțirea, îngrijirea și păstrarea lor; cunoașterea operațiunilor (croire, fasonare, încheiere, încleiare, curățire, netezire, vopsire și lustruire); cunoașterea operațiunilor grafice, noțiuni de geometrie practică, noțiuni de arhitectură saŭ desen industrial, însemnarea lucrului, măsurarea lui, desemnarea lucrului executat.

Școalele de meserii înzestrate cu mașini-unelte, actualmente în ființă, să se transforme în fabrici speciale potrivit cu trebuințele Statului și vândute saŭ închiriate la particulari, cu îndatorirea de a primi ca lucrători în aceste fabrici pe toți absolvenții școalelor de meserii, fie-care pe timp de doui ani și cu salariu fix.

Atragem atențiunea celor în drept asupra propunerilor de mai sus.

POLITICA EXTERNA

Democratizarea Angliei

Nimic nu descrie mai bine starea actuală a lorzilor englezi de cât cuvintele poetului: „Cum trece vremea și ne îngroapă!" Da, pe zi ce trece lorzii englezi, cu privilegiile lor cu tot, sunt îngropați de vremurile noastre, de irezistibila lor putere. Camera lorzilor, cetatea lor seculară și până azi inexpugnabilă, e asaltată de pretutindeni. Nu numai din afară se ridică glasuri cari cer osândirea ei la moarte, dar, ceea ce e și mai grav și mai caracteristic, din însuși sînul ei se ridică voci, voci autorizate și influente, cari proclamă necesitatea transformării ei.

Nu e vorba, de mult o minte aleasă și pătrunzătoare, ca a lui lord Rosebery, ceruse întocmirea Camerei lorzilor pe o altă bază de cât cea a ereditării. Dar azi nu ne găsim numai în prezența cuvintărilor elocinte ale unui lord, care știuse singur să se desrobească de toate prejudecățile clasei sale, astă-zi ne aflăm în fața unui întreg curent pornit în parte din însuși nobila Cameră și care și-a găsit expresia într'un proect concret și lămurit, ce poartă iscălitura lui lord Newton.

Acest proect cere fără alt înconjur ca în loc ca nobila Camera să se compue din persoane care moștenesc sediul lor odată cu titlul ce'l poartă, să se formeze din membri aleși de către lorzi ereditari. Acest sistem se practică deja în Anglia pentru lorzii scoțieni și irlandezi, cari aleg din sînul lor pe cei ce trebue să îi reprezinte la Westminster în camera lorzilor. Prin acest mijloc se va înlătura de la conducerea afacerilor publice o mulțime de oameni cari nu aŭ pentru ele nici o pregătire și nici un interes și se vor menține numai acei lorzi cari pe lângă titlurile și prerogativele lor aŭ fost înzestrați de fire și cu însușiri ce îi fac demni să șază pe băncile roșii ale înaltei adunări și să prevadă la destinele imperiului Britanic. Pe de altă parte pentru a da un caracter mai vădit democratic Camerei lorzilor, lord Newton prevede în proectul său că ea se va compune pe lângă acești lorzi și din persoane alese pe viața de Rege și din persoane cari vor fi ocupat în stat anumite demnități.

Bine înțeles că o Cameră astfel ormată va fi departe de a fi o adevărată instituție democratică, dar cel puțin ea nu va mai fi instrumentul de împotrivire îndărătnică la toate aspirațiunile populare precum Camera lorzilor ajunsese să fie în ultimele decenii mai ales!

Pentru noblețe engleză transformarea Camerei lorzilor va fi însă lovitura de moarte. Ceea-ce făcea până azi puterea acesteia, nu era numai puterea ei materială, era și impresia pe care o dedea lumei că știuse să fie prin inteligența ei, prin admirabilele ei daruri de adaptare prin spiritul ei larg de concesiune, la înălțimea chemărei sale politice și sociale. Din faptul că Camera lorzilor se transformă, se învederează încă că această noblețe nu mai e socotită demnă de a ocupa în Stat locul de frunte ce Constituția îi asigura. Și odată acest punct recunoscut și dovedit, cele-lalte privilegii ale nobleței vor cădea unul câte unul căci tuturora le va lipsi temelia cari legitima supraviețuirea lor în timpurile noastre.

Dacă nu e demnă să ia parte la afacerile publice, dacă nu mai este în stare să-și împlinească misiunea socială în organizmul statului, de ce ar avea această noblețe dreptul ca prin majorate să împiedice circulațiunea bunurilor, de ce ar fi îndreptățită să grămădească în dauna mareĭ majorități a națiunei a cărei mizerie a ajuns legendară, teritortul țărei și avuții fabuloase?

Și e lesne de înțeles că în ziua în care se va răpi nobleței engleze puterea politică, prin transformarea Camereĭ lorzilor și puterea materială prin desființarea majoratelor, noblețea engleză va cădea în rîndul celor-l'alte nobilețe din Europa, va trebui să susție lupta vieței prin însușirile ei, fără sprijinul unei legislațiuni de favoare și se știe că din asemenĭ lupte, nobilețele aŭ eșit în tot-d'auna învinse și de multe, de prea multe orĭ discreditate.

Iată de ce proiectul lui Lord Newton e menit să aibă o hotărâtoare influență asupra existenței însăși a aristocrației engleze și de ce e firesc ca lorzii să pue în mișcare toate puterile de cari dispun, toate influențele ce le asigură bogățile și lunga lor dominațiune pentru a se împotrivi unei reforme care fatal va atrage după sine nimicirea lor. Totuși nu credem că sforțările autocrației vor fi ca în alte vremuri îndestulătoare peatru a stavili dorința de democratizare a Statului englez.

Această dorință se manifestă în toate de cât-va timp încoace. Ea își găsește expresia în voința deja deseorĭ formulată de națiune, de a scoate școala de sub influența bisericeĭ. Ea s'a manifestat cu mai multă tărie de cât orĭ când acum câte-va zile prin votul dat de Camera comunelor, vot platonic e drept, dar curios și caracteristic, fiind-că e prima oară când un parlament englez cere printr'un act formal separațiunea bisericilor de Stat. Ea se regăsește până în spiritul ce însuflețește cabinetul englez și polica lui.

Ce sunt manifestațiunile în favoarea păcei, ce este diplomația lui Eduard VII, diplomație de înfrățire a popoarelor, ce sunt discursurile lui sir Henry Campbell Bannerman pentru dezarmare și interesul arătat de el până și prin articole de reviste, chestiunei arbitragiului internațional, dacă nu manifestațiunile diverse ale aceluiași spirit de democratizare ce a cuprins toate straturile poporului englez.

Iar când marea luptă dintre popor și lorzi se va sfârși când lorzii englezi vor fi fost cu totul îngropați de vremurile noastre, le va putea rămâne mângâierea că aŭ fost cel ce aŭ știut să stea mai mult timp în picioare în mijlocul furtunei democratice. Pe când cele-l'alte aristocrații zăceaŭ la pământ doborîte de suflarea puternică a vremurilor noui, nobilii englezi aŭ continuat a fi stăpânii țărei lor și stăpânitorii lumeĭ. Această rezistență va fi, de sigur, cel mai bun testimoniŭ al însușirilor și virtuților pe cari aristocrația le-a avut și pe cari ar fi nedrept, mai ales astă-zi, să 'i le contestăm saŭ să 'i le drămuim.

I. G. D.

DIN RUSIA

(Corespondență particulară a «Universului»)

Petersburg, 21 Februarie.

Ziua cea mare

Pentru a doua oară s'aŭ întâlnit erĭ față în față Poporul și Guvernul. Anul trecut poporul striga și guvernul tăcea; anul acesta a tăcut poporul pe când pentru guvern strigaŭ apărătorii lui.

Popor și Guvern s'aŭ privit erĭ ca doui adversarĭ, cari se cunosc bine acum: impetuozității cu care s'a dat prima luptă, a urmat prudența scrutătoare a strategului care nu vrea să compromită succesul celeĭ de a doua.

A fost deci o întâlnire serioasă și tăcută; și imediat apoĭ, când a fost proclamat ales prezidentul, lumea se întreba pe ulițe: „Cadet? Trudovnik? Socialist?" Și un aplauz se împrăștia ca undele uneĭ mări și un strigăt unanim se înălța: „Cereți amnistia!"

Intr'adevăr, și anul acesta, mame, fiice, surorĭ, cu zecile de mii, aŭ adăstat în zadar un act de grație pentru ziua deschiderei Dumeĭ. De data aceasta însă, la prima ședință, alesii poporului rus aŭ tăcut.

Azi, reprezintanța populară se prezintă, nu numai diferențiată ca programe politice adoptate, ci știutoare de necesitatea de a'și măsura fie-care pas.

A doua Dumă seamănă, firește, cu cea d'întâi în totalul fantastic al tipurilor și vestmintelor diverse. In general lipsește însă nota noutățeĭ și prima ședință a Dumeĭ a fost lungă și plicticoasă

Prezidentul Dumeĭ

Feodor Golovin, ales ierĭ prezident al Dumeĭ, e de 40 anĭ și e unul din ceĭ mai iluștri membri aĭ partidului cadeților. Si-a făcut studiile universitare la Moscova. A intrat în viața publică la 1891, luând parte activă la lucrările zemstvului, singura citadelă de pe atunci a cugetăreĭ libărale în Rusia.

Feodor Golovin

Calitățile lui politice și nota lui oratorică l'aŭ făcut imediat popular, așa că în 1898 a fost numit prezident al zemstvului din Moscova. Opera lui de căpetenie însă a fost întemeerea partidului constituțional-democrat, cu ajutorul fraților Dolgorukoff. Golovin a fost ales deputat la Moscova.

Oameni noui

Deputații noueĭ Dume sunt în cea mai mare parte oameni noui. Puțini din ei aŭ făcut parte din Dumă.

Printre noui deputați este, de pildă, prințul Eugeniŭ Trubeț-koi, profesor la Universitatea din Moscova. Se așteaptă de asemenea lucrurĭ marĭ și de la Mannitoff, rectorul universității din Moscova. Un bun cunoscător al chestiunei agrare e cunoscutul mineralog, profesorul Varnadski, membru al zemstvului din Tambow. Universitatea din Kazan trimite în Dumă pe matematicul Vassilieff; anii trecuți Vasilieff a fost obiectul unor marĭ persecuții pentru ideile lui liberale. Universitatea din Petersburg a ales pe cunoscutul profesor de drept roman Grimm. Cel mai bun deputat însă trimis de univesitatea din Petersburg e foarte cunoscutul om de știință, profesorul Maxim Kovalewski, care în prima Dumă a avut un rol foarte important ca șef al partidului reformelor democratice.

Din personalitățile mai cunoscute ale vecheĭ Dume aŭ fost realeși principele Paul Dolgorukoff, Rodiceff, Stakoviciĭ și poloneziul conte Potocki. Chiar și Armikin, cunoscutul revoluționar al partidului muncitorilor, face parte din noua Dumă.

Printre noui aleși sunt Purishkievici, vice-prezidentul ligeĭ adevăraților bărbați rușĭ, Krușevan organizatorul progromurilor din Chișineu și archiepiscopul Kievului, Platon, singurul prelat care de data aceasta face parte din Dumă.

Kumlusky.

UN PROVERB PE ZI

Lăcomia omoară mai mulți oameni de cât sabia.

CRONICI FEMININE

Ultima regină a țiganilor

Cu puțin înainte de a împlini vîrsta de 100 de anĭ a murit regina țiganilor din Anglia. Hendy Sartana Smith, care a fost înmormântată cu toate ceremoniile ciudate ale neamului ei.

Regina moartă a fost ținută timp de o săptămână într'o trăsură decorată cu mult gust, la care peregrinară mulți supuși pentru ca să aducă ultimele omagiĭ fostei lor Suverane.

Cât timp a trăit regina țiganilor s'a bucurat de multă dragoste, stimă și considerațiune la supușii sĕi.

Mai multe mii de țigani ascultaŭ cu evlavie de poruncile ei, pe carĭ ei le primeaŭ prin soli și trimiși speciali.

Marile zile de curse de la Epsom, eraŭ de regulă zilele obicinuite ale adunărilor țiganilor.

Bătrîna regină în tot-d'auna își aranja cortul în mijlocul lagărului curselor. Cortul ei era așezat pe o colină mai înaltă, predominând pe toate cele-l'alte.

Toți sportsmanii cunosteaŭ pe bătrîna țigancă, care-și îndeplinea oficiul cu o deosebită demnitate. Puțini însă obțineaŭ deosebita favoare ca regina țiganilor să le prezică viitorul.

Trăsăturile distinse ale feței ei arătaŭ o mare inteligență.

Olimpia.

TRIBUNA MILITARA

Concentrările de instrucție

Concentrările făcute anul acesta pentru perioada manevrelor marĭ aŭ fost însemnate prin incidente, care aŭ dat de gândit tuturor celor ce se interesează de searta armatei.

Patru contingente, dintre carĭ două de teritoriali, unul de concediați și unul de rezerviști, aŭ fost chemate, pentru o perioadă de 14 zile, în scopul de a-și împrospăta instrucția și de a lua parte la manevre.

Căile ferate aŭ început prin a refusa transportul acestor oameni de la locuințele lor la reședințele regimentelor, pretextând lipsa de vagoane. Fapt curios și care ar fi meritat să atragă atențiunea autorităților militare și a Parlamentului, e că, pe când drumurile de fer refusaŭ transportul gratis al acestor oameni, la care ei aveaŭ drept legile în vigoare, găseaŭ mijlocul și vagoanele necesare pentru transportul cu plată, a acelor cu mijloace și carĭ eraŭ duși cu trenurile ordinare. Resultatul acestuĭ procedeŭ incalificabil e că unii oameni aŭ pus 3 și 4 zile, pentru ca să vină pe jos la reședința regimentelor lor, unde aŭ ajuns în fine istoviți.

Tot din cauza refusului căilor ferate, de a executa transporturile de concentrare, în loc ca acești oameni să execute la reședința regimentelor tragerile și instrucția preparatoare pentru care fuseseră concentrați; a fost nevoe să se sacrifice această parte a programului, așa de importantă și regimentele forțate să pornească la drum, pentru a putea să ajungă la timp în punctele de concentrare ce li se fixase pentru manevră.

Pe timpul manevrelor, din causa cantonamentelor depărtate, operațiunile s'aŭ redus la marșurĭ lungi, așa că aŭ rămas puține ore pentru instrucția de luptă propriŭ zisă.

Nu trebue uitat însă că în manevrele de masse marĭ, cum sunt cele de divisie contra divisie, saŭ brigadă contra brigadă, se urmărește mai mult resolvarea uneĭ teme tactice, care impune adese orĭ la multe unități, batalioane și chiar regimente, o situațiune de expectativă saŭ o intervenire de scurtă durată și în massă, care e foarte oportună pentru atingerea scopului tactic ce se urmărește, dar în care inițiativa individuală a soldatului, pe care o desfășoară în lupta de preparațiune, n'are ocasiune să se producă.

Vorŭ să zic că prin această serie de imprejurărĭ, nu fatale, căci mai toate aŭ depins de voința uneĭ oare care din autoritățile noastre, s'a ajuns că s'a obosit, trudit, sustras de la ocupațiunile sale, o mulțime de oameni, fără nici un folos pentru instrucția lor, care e singurul motiv, ce justifică sacrificiile de banĭ, de timp și de interese ce-și impune populațiunea pentru armată.

Din acest tabloŭ s'a văzut că sunt două feluri de neajunsurĭ, ce aŭ contribuit la neîndeplinirea programului de instrucție al contingentelor chemate. Unul s'a datorit egoismului ce domină căile ferate și în genere mai toate autoritățile, când e vorba de oștire.

Cel-l'alt neajuns depinde de sistemul nostru greșit de a concepe instrucția rezerviștilor și concediaților.

Majoritatea oamenilor ce compun efectivele noastre sunt proveniți din trupa cu schimbul, adică oameni carĭ n'aŭ încă instrucția completă și pentru care concentrarea nu e o repetare a celor învățate, ci e o instrucțiune de a dreptul a multor lucrurĭ necunoscute. Aceasta explică constatările deplorabile făcute în timpul manevrelor și dintre care unele au fost așa de regretabile, că s'a evitat chiar să se vorbească de ele, printr'un sentiment patriotic lesne de înțeles.

Ca conclusiune a tuturor celor expuse aci, e că perioada de instrucție din timpul manevrelor trebuește suprimată pentru concediați și rezerviști, carĭ nu trag din ea nici un folos, ci încurcă mai mult manevra prin incapacitatea lor.

Toate aceste clase de oameni e preferabil să fie chemate în concentrările de vară, fie la reședința corpurilor, fie la taberile de instrucție, unde programul ce se urmează e mai apropiat scopului ce se urmărește pentru instrucția lor.

O altă propunere e de a se schimba epocile de concentrare, eșelonându-se la diferite intervale de timp, iar nu executându-se toate odată, pentru întreaga armată, căci căile ferate refuză de a executa transporturile militare, de unde o perdere de timp foarte prețioasă pentru instrucția contingentelor ce sunt concentrate; și apoi se impune acestor oameni un sacrificiu de osteneli și de timp, la care nu sunt obligați după lege.

M.

Pădurile Romăniei

III

...,,Pe înserate, coboram șoseaua forestieră spre Gorheim, când la o cotitură a drumului lucia din desișul fagilor, tinăra și mlădioasa Dunăre, iar deasupra ei oglindindu-se în apele aurite de crepuscul, îmĭ apăru din noŭ trainic zidit de veacurĭ între stînci, ca un cuib de vulturi, mîndrul castel de Hohenzollern.

„Glorioasa apariție îmi evoca odată mai mult imagina țărei depărtate, mai ales că pădurea de aci ce o cutreerasem toată ziua, semăna stât de bine și ca poziție muntoasă și ca compunere de specii, cu vre-una din numeroasele păduri ale Romăniei, mai cu seamă a celor crescute în preajma Carpaților...

„Semăna, dar"...

— Aceste câte-va rînduri ce le găsesc scrise pe carnetul meŭ de călătorie, mĕ făcu să retrăesc ideile ce îmĭ întristase atât de mult sufletul când—sunt aproape 2 anĭ de atunci, studiind prin diversele regiuni forestiere ale imperiului german, mĕ abătusem și în principatul de Sigmaringen, sfînt pelerinaj atât de iubit pentru noi romînii.

De ce atâtea păduri ale noastre sunt distruse tocmaĭ acolo, unde ca și în preajma acelui legendar castel de Sigmaringen, ele aŭ un rol atât de hotărîtor pentru ziua de mâine a unuĭ întreg ținut? Căci ca și la noi și acolo și aiurea, pădurile sunt exploatate fără încetare; venitul dat de ele este strîns fără pregeț de oare-ce nicĭerĭ nu sunt considerate ca improductive.

Pentru ce nenorocirea voește să se încuibeze cu atâta înversunare în stîncile Carpaților noștrĭ?

Totuși nimic nu e mai simplu de cât ca cine-va să culeagă venitul uneĭ pădurĭ—tot în acelaș mod în care se încasează dobînda saŭ beneficiul unuĭ capital.

Pentru ce am ataca din capital, când știm că noi nu suntem și nu trebue să fim decât usufructuarii acestuĭ domeniŭ saŭ capital forestier, pe care ceĭ vechĭ ni-l transmiseră și pe care noi trebue să-l lăsăm intact copiilor noștrĭ, căci acest capital constitue o condițiune hotărîtoare a traiuluĭ de mâine.

Pădurile noastre n'aŭ crescut într'o singură zi, ci aŭ trecut un mare numĕr de anĭ până când să se poată constitui în starea în care le avem azĭ. Ast-fel că spre a nu prăpădi capitalul, va trebui să extragem anual numaĭ ceea ce produce pădurea, în fie-care an.

Pădurile Romăniei, în creșterea lor normală, pot fabrica pe hectar și pe an aproape 3 m. cubĭ de material lemnos.

In unele regiuni această cifră ar putea fi întrecută: avem terenurĭ fertile carĭ ar da peste 5 m. cubĭ pe an și pe hectar, dar ne-a rămas prea puține păduri în acele locurĭ spre a putea ține seama de acea fericită cifră: la munte abea putem avea două m. cubĭ. Și să nu uităm că vorbim aci de păduri, așa cum se găsesc ele azĭ, înfrețiate de goluri și de rărituri saŭ pe alocurea ruinate, iar nu de acele păduri teoretice, ideale, ce putem înființa une-orĭ la Stat, Domeniul Coroanei saŭ la altĭ proprietarĭ particularĭ, ca rezultat al uneĭ savante culturĭ, însă pe al căror caz nu-l putem generaliza.

Așa dar, ne va fi ușor să știm producția anuală a întregeĭ suprafețe forestiere din România, înmulțind cifra producției medie anuală a unuĭ hectar cu numĕrul hectarelor acoperite de pădure. Aceasta ar reprezinta venitul capitaluluĭ nostru.

Atât ar trebui să cheltuim, să tăiem din pădure, spre a nu distruge fondul, spre a păstra intacte pădurile noastre.

Cât este oare acea cifră? Aproape 7.500.000 metri cubĭ de material lemnos. Și este orĭ-cuĭ ușor a vedea că această producție înfățișează un „maxim", pe care în optimismul nostru de negustorĭ lacomĭ, îl putem crede lesne de atins, nicĭ odată însă el nu va fi întrecut. Și aci atingem o parte delicată a chestiunei, căci s'a pretins că „venitul" pădurilor noastre trebue să fie mărit prin sporirea cantitățeĭ lemnoase. Speranță zadarnică, de oare-ce pădurile noastre de azĭ nu pot da nimic mai mult, și în curînd vom înțelege că ele nu puteaŭ da nicĭ ceea ce le smulgem acum dar atunci va fi poate tîrziŭ.

Anual și de multă vreme exploatăm și cheltuim milioane de metri cubĭ peste ceea ce pădurile noastre ar fi putut să ne dea în mod normal și aceste milioane de metri cubĭ însemnează miĭ și zecĭ de miĭ de hectare de pădure perdută pentru tot-d'auna și carĭ lasă pe urma lor spărturĭ tot mai largĭ pe unde va putea pătrunde din toate părțile pustiirea ruină.

Și ale cuĭ vor fi oare aceste bogățĭ distruse pentru veșnic? Nicĭ ale Statuluĭ nicĭ ale celor-l'altĭ marĭ proprietarĭ forestierĭ, ca Domeniul Coroanei, etc carĭ, destul de înțelepți și-aŭ fixat regulĭ de cumpătare și aŭ stăpînit rĕul aproape pretutindenea.

Rĕmâne deci, drept causă a dezastruluĭ și victime ale luĭ, acea întreagă mulțime de proprietarĭ particularĭ carĭ aŭ pădurile lor resfirate aproape pretutindenĭ dar mai ales în regiunea dealurilor și a munților.

De sigur că eĭ sunt inconștienți de rĕul pe carĭ îl făuresc cu atâta înverșunare și fără îndoială că eĭ ar fi ceĭ dintâi surprinși când ar putea înțelege marea lor vinovăție. Căci tot ceea ce ar fi avut drept rezultat în regiunea câmpiilor, o pagubă cu caracter local—aci la munte se transformă în atâtea case de desastre.

Pășunatul din pădurile câmpiilor obosesc masivele, bătătorind afînatul lor pămînt și zdrobindu-i delicatele-i calități, atât de prețioase regenerărei: micĭ pueți—nădejdea pădureĭ de mâine—sunt adesea păscuți, distruși! Dar acelaș pășunat avu urmărĭ mult mai profunde în munții noștri, prin repedea ofilire a vegetației forestiere, singura ocrotitoare a acelor locurĭ, mai mult: cirezile și turmele, în calea lor croesc sute de drumurĭ și potecute săpate pe pămînturile costise saŭ pe cele puțin stabile ale golurilor.

Acestea aŭ devenit în curînd tot atâtea desprinzăturĭ, făgașe, vâlcele saŭ chiar surpăturĭ, și pe carĭ apele ploilor și ale zăpezilor le vor căra la vale în torenți ce vor smulge în calea lor însăși viața munților lăsând pretutindenea stînca goală și prăbușitoare.

Adăogați încă focurile aprinse prin păduri de ciobani, de țărani, de toată lumea, fie pentru a mări poenile, fie pentru simplul gust de așĭ avea un culcuș cald. Constient saŭ nu, zecĭ și sute de hectare de pădure ard fără milă, rămânând în urma lor solurile calcinate și curînd tirite de ape spre văĭ.

Pe lângă aceste greșelĭ ce chinuesc cumplit norodul codrilor de munte apartinând particularilor, se mai înlănțuește una mai mult: exploatarea nebunească a lor.

Cazul este comun mai tuturor proprietarilor particularĭ— dar e în deosebĭ specific răzeșilor și moșenilor, adecă acelor colectivități de proprietarĭ carĭ nu pot avea de cât un singur gînd, acela de a încasa cât mai curînd, și orĭ cât ar găsi, fără a se îngriji de viitor. Și ca prin farmec samsarul apare în preajma sărmanului țăran. El se strecoară printre articolele codului silvic, după ce-l luă mîndrețe de codri pe niște prețurĭ, une-orĭ, de o naivitate întristătoare, 4—5 leĭ hectarul ce valora cel puțin 2000 leĭ unul, lăsând pentru regenerarea masivelor tot ceea ce era mai fără preț, mai rĕŭ și mai degenerat ca specie saŭ ca creștere.

Pe de altă parte acești proprietarĭ muntenĭ își luară sarcina de a sângera cât mai dureros frumoșii lor codri și pe carĭ iubesc și-i cântă cu atâta duioșie în dulcele lor vers!

Ast-fel prin extragerea rășinei istovesc viața falnicilor moșifți. Pentru a-și lua din pădurile lor lemne trebuitoare gospodărieĭ, fie-care *încearcă* (citiți: doboară la pămînt) peste 20 de arborĭ pentru ca să-și aleagă 2 — 3 grinzișoare saŭ sarcini de șiță: admași, așa dar toți arborii ast-fel prăpădiți anual de sutele și miile de inconștienții devastatorĭ.

Iar acea sumedenie de brazĭ gingașĭ carĭ răsar săptămânĭ și luni întregĭ prin toate satele, la toți nunții și numtașii, la toate zilele de sărbătoare, însemnează, prin tăierea lor, moartea uneĭ lumĭ întregĭ, nimicirea generației care trebue să înlocuiască în curînd îmbătrînitele păduri.

. . . . . .

Istorisirăm numaĭ unele din nemiluitele rĕutățĭ carĭ bîciuesc tot mai fără milă mîndrețea codrilor noștrĭ de la munte, cuiburi de vitejie și de basme ale strămoșeștilor veacurĭ.

Am vorbit numaĭ despre acele dezastre carĭ își aŭ drept causă, însăși proprietarul, necunoscător al intereselor sale cele mai directe.

Dar aceste despăduriri produc prăbușirea ripilor și văilor nenorocind o întreagă omenire; torenții formați din causa lipseĭ de adăpost forestier dărîmă și distrug holdele și averile tuturor celor din calea lor.

Iată dar pentru ce Statul și la noi ca și în alte părți a fost forțat să intervie din vreme, creînd prin lege regimul silvic.

Prin înființarea acestuĭ regim special, s'a stînjenit dreptul proprietarilor de a-și preschimba bogatele lor domenii forestiere în isvoare de peire și de blestem.

Insă aceste fericite dispoziții nu putură proteja de cât numaĭ o parte din pădurile noastre, adică pe acelea carĭ se aflaŭ situate în regiunea de munte, pe dealurĭ, pe coaste, văĭ, etc.

Și chiar pentru acestea, nesocotiții lor stăpînĭ găsiră mijlocul saŭ să se strecoare printre articolele codului silvic, saŭ să nimicească pentru zecĭ și sute de anĭ valoarea bănească a pădurilor lor.

Din fericire, aceștia nu formează încă majoritatea, iar bunele exemple, deși rare, ne arată calea de urmat, drumul bun și sigur—poate singur—și pe care vom încerca a-l deslușĭ, în chip de încheiere, a acestor studiĭ asupra pădurilor Romăniei.

Virgiliŭ C. Stoicescu
Diplomat în științele silvice

Mohamed Ali Mirza

noul șah al Persiei, în ornat de încoronare

— *Vezi ilustrația* —

Zilele trecute s'a săvîrșit în cea mai mare liniște în palatul sĕŭ din Teheran, încoronarea nouluĭ Șah al Persiei, Mohamed Ali Mirza.

Marele vizir puse Șahuluĭ în cap Tiara cea scumpă, care cu nenumăratele ei mărgăritare și pietre scumpe este foarte grea.

Ilustrația noastră de azĭ reprezintă pe noul Șah ornat de încoronare.

DIN BUCOVINA

(Coresp. particulară a ziarului «Universul»)

Cernăuți, 21 Februarie.

Compromisuri electorale

Se comentează viŭ faptul că partidul „dirigenței", va pacta cu mandatul german al comunelor rurale în sens de reciprocitate. Aceasta va arăta că românii din districtul mandatului rural german vor vota pentru candidatul german Wiedman, iar nemții din districtul electoral al Câmpulungului vor sprijini candidatura din partidul „dirigenței" a dep. dr. Aurel Onciul.

Constituirea partidului național-român

Erĭ, la orele 8 seara, s'aŭ întrunit în sala „Armoniei" (palatul național) comitetele districtuale alese la meetingul din Suceava.

Scopul acesteĭ întruniri a fost: 1) constituirea comitetului național; 2) raport asupra activității comitetelor districtuale; 3) instituirea unui comitet redacțional și regularea afacerilor ziarului „Apărarea națională"; 4) atitudinea partidului față de alegerile viitoare.

La primul punct al ordineĭ de zi, comitetul s'a constituit în următorul mod:

Președinte: Dr. Ștefan Saghin, prof. universitar; vice-președinți: Ioan Procopovici, archi presbiterĭ și Grigorie Halip; secretarĭ: Emilian Iosopescu, consilier de trib. și Dori Popovici, adjunct; casierĭ: Dr. Antonovici, cand. de advocat, dr. Const. Hostiuc, secretar și Eraclie Bocancea, comisar.

In cât privește regularea afacerilor ziarului, s'a decis ca acesta să nu mai fie proprietatea unor singurĭ editorĭ ca până acum, ci să fie proprietatea partidului național care își ia responsabilitatea susținerii materiale.

La fine comitetul național a luat următoarele hotărîrĭ:

1. Partidul național intră pe toată linia, în luptă electorală și va pune în toate districtele românești candidații de aĭ săĭ.

2. Candidații aŭ să-și anunțe candidatura până în ziua de 25 Martie st. n. la biroul central al comitetului național din Cernăuți.

3. Comitetul național se va întruni în ședință în ziua de 25 Martie la Cernăuți și va recomanda cu această ocazie tuturor cercurilor electorale românești pe cel mai apt dintre candidații anunțați. Candidații partidului național vor putea fi numaĭ membrĭ devotați aĭ acestuĭ partid.

Imbunătățirea stărei preoților și cooperatorilor gr.-or.

După multe greutățĭ actul regulărei situațiunei preoților gr.-or., a primit sancționarea imperială și acum se află la guvernul local, unde se studiază calculele necesare pentru regularea lefilor.

Prin această sancționare s'a realizat un just și de mult dorit postulat al preoților gr.-or.

Din raportul făcut care va intra în curînd în vigoare resultă că parohii vor primi o retribuție anuală de 2800 coroane, plus cinci adausurĭ la fiecare cinci anĭ de câte 300 coroane; cooperatorii vor primi un salariu anual de 2300 coroane, plus două adausurĭ quinquenale de câte 250 coroane. Afară de aceasta se mai acordă adausurĭ locale atât parohilor cât și cooperatorilor pentru Cernăuți, pentru stațiunile balneare, acolo unde se află sediul uneĭ prefecturĭ saŭ judecătorĭ districtuale etc., care variază între 600 și 300 coroane.

La calcularea adaoselor quinquenale se numĕră toți anii petrecuți până în present în serviciŭ.

Toate adausurile personale, precum și adausul pentru scumpete acordat până acum cooperatorilor, se desființează.

Pensiunile s'aŭ stabilit în următorul mod:

La un serviciŭ până la 10 anĭ pentru paroh 1400 cor., pentru copera-

---

116

GLASUL MORȚILOR

— *Mare roman de moravurĭ* —

PARTEA A DOUA

X

Caritate zadarnică

De aceia, doctorul, care credea că trebue să fie prudent, intră singur în camera rănitului.

— Dormĭ, Maurel? îl întrebă dînsul.

— Nu, murmură dînsul, deschizând gura cât îi îngăduia bandajul care-i ținea fixată falca; ce mai voiți acum cu mine?

— O călugăriță voește să te vadă.

Fernand Maurel se ridică repede în sus:

— Ce călugăriță? întrebă dînsul.

— Sora Sulpicia.

Mizerabilul deveni dintr'o dată curios și dându-și la o parte pansamentul, începu să pronunțe cele mai degradatoare cuvinte la adresa soreĭ Sulpicia.

— Iarăși sora Sulpicia?.. Mereu sora Sulpicia!.... Ce naiba voește cu mine călugărița aceasta? Nu cum-va...

Doctorul se sili să impue tăcere mizerabilului; el își striga injuriile în gura mare, și de sigur că glasul îi ajungea până la urechile călugărițeĭ.

In adevăr, sora Sulpicia aștepta la ușe, palidă, nemișcată, în atitudinea sa de statue rugătoare.

Atrasă aproape fără voia ei spre camera aceia în care doctorul se silia să potolească mânia banditului, cuprinsă de o dorință nebună de a'l vedea pe nenorocitul acela, de a încerca să-i ușureze chinurile, sora Sulpicia făcu un pas înainte și intră.

— Am venit amicul meŭ, zise dânsa cu dulceață, am venit să'ți spun cuvinte de consolare, de încurajare... Am venit să'ți aduc o rază de speranță.

— Mai bine aĭ fi făcut să'mĭ aduceĭ ceva banĭ, răspunse Fernand Maurel cu bruscheță.

Și banditul începu să urle ca un desperat; își descărcă toată furia, tot necazul, toată ura, ca și cum călugărița ar fi fost cauza căderiĭ, a ruineĭ sale.

Cu toate acestea sora Sulpicia crezu că trebuia să încerce a'și face datoria ei de soră de caritate.

Insă insultele mizerabilului eraŭ așa de grosolane, în cât medicul se văzu nevoit s'o oprească.

— Sunt zadarnice silințele d-tale pe lângă mizerabilul acesta, zise el; lasă-l în voia soartiĭ lui blestemate.

Și cu toată împotrivirea călugărițeĭ, medicul îi apucă brațul și eșiră amândoui din camera mizerabilului.

Fernand Maurel, nebun de furie, salută retragerea celor două bine-făcătorĭ aĭ omenireĭ cu un potop de insulte și de gesturĭ obscene.

Tipetele banditului fură auzite afară, gardienii alergară și Fernand se văzu nevoit să tacă și să ia loc din noŭ în patul sĕŭ de rănit.

Puțin după aceia, sora Sulpicia, cu inima îndurerată, părăsia localul depozitului, și se îndrepta spre locuința aceluia care căzuse victimă a cuțitului lui Fernand.

Ajunse acolo, purtând încă întipărite pe figură, urmele uneĭ mariĭ dureri.

In casa în care intra acuma, o